

Colleges financieel toezicht

Aan
de informateur
de heer dr. G. Zalm

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Manus Twisk
Datum
30 juni 2017
Ons kenmerk
Cft 201700135
Pagina
1/4

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

Bijlagen

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Colleges financieel toezicht

Geachte heer Zalm,

De Colleges financieel toezicht zien toe op de overheidsfinanciën van de Caribische landen van het Koninkrijk (Curaçao, Sint Maarten en Aruba) en van het Caribisch deel van Nederland (de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba). De Colleges bieden u hierbij een korte notitie aan over hoe ons werk effect sorteert en doen suggesties voor de nabije toekomst. Door de samenstelling van de Colleges, met leden uit alle landen van het Koninkrijk, wordt steeds een evenwichtige afweging gemaakt. Zij geven u in overweging het gestelde daarin te betrekken bij uw onderzoek naar de vorming van een kabinet.

Financieel toezicht in het Caribisch deel van het Koninkrijk

De praktijk

Het financiële toezicht door het Cft is voor Curaçao, Sint Maarten en BES sinds 10-10-10 en voor Aruba sinds 1 augustus 2015 van toepassing. Het toezicht heeft geleid tot gezondmaking van de overheidsfinanciën door versterkte begrotingsdiscipline en verbeterd financieel beheer. Alle landen en openbare lichamen hielden zich in 2016 aan de begrotingsnormen.

Het toezicht is succesvol dankzij heldere, wettelijk verankerde begrotingsnormen en de combinatie van sancties (verbod op lenen bij tekort op exploitatiesaldo, aanwijzing door RMR als ultimum remedium) en – in het geval van Curaçao en Sint Maarten – *incentives* (lenen via Nederland voor investeringen).

Het financiële voordeel van lenen via Nederland bedraagt jaarlijks 1,5% bbp bij een schuldquote van 42 respectievelijk 33% bbp.

Voor Aruba geldt een jaarlijks dalende norm voor het totale begrotingssaldo dat moet leiden naar een overschot van 0,5% bbp in 2018, zoals opgenomen in de Landsverordening Aruba financieel toezicht (LAft). Dan kan de schuldquote, thans 86% bbp, geleidelijk dalen. Ook hier heeft de instelling van begrotingstoezicht een financieel voordeel: de *spread* op de internationale kapitaalmarkten is sindsdien met 1,5% gedaald.

De openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba presenteren sluitende begrotingen. Sint Eustatius compenseert eerdere tekorten door een overschot.

Toekomst van het toezicht

De relevante wetgeving (Rijkswet voor Curaçao en Sint Maarten en Landsverordening voor Aruba) bepaalt dat het financiële toezicht tijdelijk is.

Voor Curaçao en Sint Maarten bepaalt de wet dat het toezicht eindigt als het land zich drie achtereenvolgende jaren aan de norm heeft gehouden en het financieel beheer op orde is. Het laatste is door het Cft geoperationaliseerd als bestendige tijds vaststelling van begroting en jaarrekening, met goedkeurende verklaring van de accountant. Goedkeuring is op zijn vroegst haalbaar over het begrotingsjaar 2018 voor Curaçao en 2020 voor Sint Maarten.

Het Cft is van oordeel dat voortzetting van financieel toezicht in het belang van de landen is. De institutionele *checks and balances* zijn nog onvoldoende geborgd om begrotingsdiscipline en adequaat financieel beheer af te dwingen. Het financieel toezicht is onontbeerlijk voor gezonde overheidsfinanciën maar ook als *sparring partner* voor de regeringen bij de beleidskeuzes. De aanwezigheid van financieel toezicht is belangrijk voor het oordeel van de *internationale credit rating agencies* en het IMF. Voorts is aannemelijk dat Nederland voortzetting van financieel toezicht als voorwaarde zal stellen voor lenen via Nederland.

Twee routes zijn denkbaar: de ene is voortzetting van het toezicht in zijn huidige bewezen vorm. Daarnaast ziet het Cft op termijn een andere vorm van toezicht dat Koninkrijksbreed wordt toegepast. Daarbij versterken de landen door instelling van eigen onafhankelijke begrotingskamers de nationale *checks and balances*, terwijl Koninkrijkstoezicht wordt ingesteld op functioneren van de begrotingskamers en toepassing van de normen door de landen. Dat verzekert dat als landen adviezen van nationale begrotingskamers naast zich neer leggen de Koninkrijkstoezichthouder sancties kan opleggen, zoals – net als nu – stopzetting van lenen via Nederland.

Het financieel toezicht op Aruba eindigt als het land de normen tot en met 2018 naleeft. Maar van duurzame overheidsfinanciën is dan nog geen sprake vanwege de te hoge schuldquote. Het Cft is van oordeel dat duurzame verbetering van de overheidsfinanciën slechts mogelijk is als vervallende schuld wordt geherfinancierd via Nederland.

Kenmerk
Cft 201700135
Blad
3/4

De rentelasten leggen met 17% van de overheidsinkomsten een te groot beslag op de begroting (vergelijk Curaçao, Sint Maarten en Nederland ongeveer 2%). Daardoor moet Aruba een primair overschot handhaven dat hoger is dan dat van Griekenland. Herfinanciering kan gekoppeld worden aan voortzetting van het financiële toezicht via bovengenoemd Koninkrijksmodel.

De noodzaak van flankerend beleid

De economieën van Aruba en Curaçao staan sinds de eeuwwisseling stil, het inkomen per capita toont een dalende trend. De landen zijn sterk afhankelijk van het toerisme, dat conjunctuurgevoelig is en dus recent in de lift zit. De afgedwongen begrotingsdiscipline ontbeert flankerend beleid om de groeicapaciteit te herstellen en te diversifiëren. Verbetering van onderwijs en ondernemingsklimaat is nodig. Nederland kan daarbij faciliteren door technische assistentie te verlenen. Daartoe zou jaarlijks een bedrag beschikbaar kunnen worden gesteld waarbij het Cft desgewenst kan adviseren over de toekenning. Ook is Nederlandse steun wenselijk bij de modernisering van sterk verouderde wetgeving, de oprichting van nationale investeringsinstellingen, versterking van het financiële beheer, verbetering van administratieve processen alsmede de optimalisering van de belastingdienst. Curaçao kan voorts profiteren van Chinese belangstelling voor overname en modernisering van de raffinaderij. Het betreft een miljardenproject waarvoor technische bijstand uit Nederland onontbeerlijk is. Aruba tracht zijn economie te verbreden door vergroening en heropening van de olieraffinaderij.

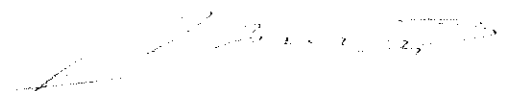
Sint Maarten toont meer groeikracht, met dynamische overheidsbedrijven. Maar de institutionele capaciteit van de administratie blijft sterk achter en de belastingdienst functioneert niet goed. Ook hier is technische bijstand vanuit Nederland dringend gewenst.

Caribisch Nederland (BES)

De openbare lichamen hebben moeite rond te komen omdat de vrije uitkering onvoldoende is om de overheidstaken naar behoren te vervullen en noodzakelijk onderhoud te plegen. Onderzoek door Ideeversa wijst op de noodzaak de vrije uitkering te verhogen met 15 à 20%. Daarnaast zou de systematiek van indexatie van de vrije uitkering rekening moeten houden met de lokale cao.

Wij wensen u succes bij uw onderzoek naar de vorming van een kabinet.

Hoogachtend,
De voorzitter van de Colleges financieel toezicht

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift gestuurd aan:
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Kenmerk
Cft 201700135
Blad
4/4

Met ingang van 1 juli 2017 zullen de Colleges bestaan uit:

- prof.dr. R.H.J.M. Gradus, voorzitter, voorgedragen namens het Koninkrijk,
- mevrouw S.M. Dekker, voorgedragen namens Nederland,
- mevrouw M.C. van der Sluijs-Plantz, voorgedragen namens Sint Maarten,
- drs. R.W. Croes, voorgedragen namens Aruba, en
- H.F. Domacassé, voorgedragen namens de BES-eilanden.

De voordracht van het lid namens Curaçao is op korte termijn te verwachten.

Colleges financieel toezicht
Prof. dr. A.F.P. Bakker
De Rouvilleweg 39
WILLEMSTAD
CURAÇAO

Kenmerk: 201701177

Den Haag, 17 juli 2017

Geachte heer Bakker,

Ik heb uw brief in goede orde ontvangen. Naast uw brief ontvang ik als informateur ook van vele anderen brieven en nota's met suggesties. Daaruit spreekt betrokkenheid. Veel dank daarvoor.

Het is niet aan mij, als informateur, om inhoudelijk te reageren op uw brief. Wel kan ik u verzekeren dat ik deze onder de aandacht zal brengen van partijen, opdat zij deze bij hun voorbereidingen in de onderhandelingsfase kunnen betrekken.

Hoogachtend,

Informateur G. Zalm

Aan de Tweede Kamer

Alle Fractie party leiders Den Haag 12 juli '17

Geachte Heer/Mevrouw,

Graag uw aandacht aan het volgende, enkele rechtstatelijke begrippen 1° art 1 alle EU burgers zijn gelijkwaardig 2° art 20 de overheid zorgt voor zorgvuldig verdeling van de Welvaart 3° Het welvaartspeil is € 35000 netto 4° De Economie is grensoverschrijdend. 5° Dyssselbloem zal met ministeriele bereegtheid per 2016 de minima compenseren.

6° Werklozen € 25000. Deeltijd/Studenten € 30000 Voltyd/Moeders/AOW 60 jaar € 35000. 7° Gerrit Zalm, informateur heeft in 2002 de EU misleiden bedrogen.

8° Art 20 is de maakbaarheid van de EU gemeenschap. 9° Myn 60 prieven aan Kamer en Twitter - Facebook accounts zijn gedooft! 10° De Winstdeling is altijd pythagoras $a^2 + b^2 = c^2$ 11° De burgers hebben de Euro nodig als ruil middel om boodschappen te betalen 12° Door niet aan de Grondwet te houden is de Overheid verwijtbaar. 13° Het gevolg van bovenstaande is de Euro crisis 14° Laat de PVV meedoen aan de coalitie, Mark Rutte 15° Kamer leden zijn erom de burgers te dienen.

Kenmerk: 201701179

Den Haag, 17 juli 2017

Geachte heer

Ik heb uw brief in goede orde ontvangen. Naast uw brief ontvang ik als informateur ook van vele anderen brieven en nota's met suggesties. Daaruit spreekt betrokkenheid. Veel dank daarvoor.

Het is niet aan mij, als informateur, om inhoudelijk te reageren op uw brief. Wel kan ik u verzekeren dat ik deze onder de aandacht zal brengen van partijen, opdat zij deze bij hun voorbereidingen in de onderhandelingsfase kunnen betrekken.

Hoogachtend,

Informateur G. Zalm